

Aktörernas ansvar för elsystemet – intryck från intervjuer

NEPP:s styrgruppsmöte 20180308

Intervjuer – ansvar för elsystemet

- Intervjuade personer
  - Fabian Levihn, Stockholm Exergi
  - Conny Johannsson, StoraEnso
  - Henrik Bergström, Ellevio
  - Therese Fahlberg, Svenska kraftnät
  - Mikael Odenberger, Energiteknik Chalmers
- Även diskuterat aktörernas roller, nya aktörer m.m.

Effektutmaningen, generellt

- Nationellt
  - Planerbar kraft fasas ut då stora mängder förnybar, variabel produktion med låga rörliga kostnader tillkommer
  - Inte ansträngt idag, men kan bli på lång sikt
  - Utvecklingen i omvärlden påverkar starkt
- Lokalt/regionalt
  - Redan lokala nätbegränsningar i storstadsregionerna
  - Kan fortsätta förvärras eftersom nätutbyggnad tar lång tid och nya elbehov tillkommer
- *”Ingen har det långsiktiga ansvaret för att elförsörjningen går ihop”*

Lokala effektproblem, exemplet Stockholm

- Redan "slagit i taket" effektmässigt
- Större elinmatningskapacitet till staden kommer inte förrän 2026
- Elanvändningsökning: inflyttning, elbilsladdning, datahallar, lokala värmepumpar, m.m.
- Elproduktionen inom staden kan komma att minska (Kv1, gasturbiner). Få drifttimmar för att täcka fasta kostnader
  - Bidrag till finansiering från andra (tillåtet?, ...)
    - Elnätspris (nätområdet avsevärt större än Stockholm)
- Åtgärder för att underlätta
  - Efterfrågeanpassning (tappvarmvatten, uppvärmning, fjärrvärme, kondens, m.m.)
    - Effektprissättning?
    - Mycket behöver finnas på plats för att realisera möjligheterna: mätare, timpris, teknik i apparater, volatila elpriser, affärsprocesser, vilja att delta, m.m.

Lokala effektproblem, exemplet Stockholm, forts

- Samverkan
  - Finns redan, t.ex. vid planering av nätutbyggnad
  - Samsyn om problembilden
  - Vad kan man åstadkomma inom nuvarande regelverk ?
  - Testbädd / Policy Lab
    - Identifiera (teoretiskt) lösningar genom samverkan
    - Prova i praktiken (efter tillstånd från övervakande myndighet)
- *Var kommer ansvaret att utkrävas om det blir elavbrott p.g.a. brist?*

Effektutmaningen nationellt

- Minskande tillgång på planerbar kraft
- Ökade förbindelser till grannländer kan bidra
  - Särskilt ansträngt i elområde 4
    - ”Anslut Norgekabel vid Barsebäck”
    - ”Kräv prisområden även i Tyskland”
- Nätutbyggnad tar tid (risk för brist, stora elprisskillnader mellan elområden, m.m.)
  - ”Är den omfattande omställningen möjlig att genomföra med nuvarande tillståndsprocesser?”
  - Staten ger bidrag till olika sorters produktion (elcertifikat, stöd till solceller, m.m.)
  - Bidrag till planerbar produktion där den behövs?
    - Kraftvärme i malpåse aktiveras
    - Biokondens i Oskarshamn
- Industrin skulle kunna hjälpa till mer på reglermarknaden, men för det behövs anpassade ”reglermarknadsprodukter”

Effektutmaningen nationellt, forts

- Efterfrågeanpassning m.m.
  - Incitamenten är svaga
  - Personberoende användning / apparatberoende användning ...
  - Digitalisering och smarta nät kan bidra
    - Styrningen smart, inte näten
    - Intressant för aggregatorer?
    - Blockkedjeteknik (aktörer sluter sig samman och eliminerar mellanhänder?)
- Tveksamhet till kapacitetsmarknad (större effektreserv?)
- Ansvarsfrågan
  - Tydliggör förväntningar genom leveranssäkerhetsmål
  - Behov av lokalt systemansvar
- Övrigt
  - Batterier (vem äger/driver, incitamenten, styrning, "skatteoptimering", ...)

Håkan Sköldberg, hakan.skoldberg@profu.se